



Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE GEMEENTE

Renkum

Plaats : Oosterbeek
Gemeentenummer : 0274
Onderzoeksnummer : 293770
Datum onderzoek : 5 september 2017
Datum vaststelling : 15 november 2017

INHOUDSOPGAVE

	SAMENVATTING	5
1	INLEIDING	6
2	HOOFDCONCLUSIE	8
3	RESULTATEN ONDERZOEK	9
4	REACTIE VAN DE GEMEENTE	15

SAMENVATTING

De gemeente Renkum heeft haar vve-beleid op orde als het gaat om de wettelijke verplichtingen. Op verschillende onderdelen liggen er kansen om het vve-beleid te ontwikkelen en het effect ervan te vergroten.

Wat gaat goed?

De gemeente betaalt niet alleen voorschoolse educatie voor jonge kinderen van ouders met een lage opleiding, maar ook voor kinderen die het risico lopen dat hun taalontwikkeling niet goed verloopt. Ze betaalt de kinderopvang voor alle kinderen die een indicatie krijgen en spant zich in om ervoor te zorgen dat doelgroepkinderen daar ook naar de kinderopvang toe gaan. De gemeente levert daarin maatwerk als het nodig is. Ook is het+ positief dat de gemeente haar beleid laat evalueren door een externe partij. Deze evaluaties geven concrete aanknopingspunten voor verdere ontwikkeling.

Wat kan beter?

Er liggen voor de gemeente Renkum op verschillende onderdelen kansen om haar beleid verder te ontwikkelen. In de eerste plaats kan de gemeente scherper formuleren wat het effect van vve moet zijn en wat de leerlingen aan het eind van groep 2 moeten bereiken. In het verlengde daarvan kan ze vervolgens ook onderzoeken in hoeverre het ook lukt de doelen te halen. Daarnaast kan door het versterken van de samenwerking tussen de voorscholen en vroegscholen de overgang voor de kinderen soepeler verlopen. De gemeente speelt nog een bescheiden rol als het gaat om het zorgen voor een doorgaande lijn tussen de voorscholen en de vroegscholen. Zij kan haar rol hierin versterken door met de houders en de schoolbesturen afspraken te maken. De vve-tafel, waar alle partners met elkaar overleggen, kan hierin een rol vervullen. De gemeente is nog niet tevreden over het aantal ouders dat actief meedoet. Het beleid kan sterker worden door voor de verschillende oudergroepen na te gaan wat hiervoor nodig is. Mogelijk zijn voor de verschillende oudergroepen in de gemeente andere acties nodig.

Wat moet beter?

De gemeente voldoet aan haar wettelijke verplichtingen rond vve en er zijn daardoor geen onderdelen in het vve-beleid waarover we een verbeterafpraak met de gemeente maken.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

De inspectie houdt toezicht op de wijze waarop de gemeenten de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) nakomen. Gemeenten hebben hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld.

Volgens de analyse van de digitale vragenlijst van de gemeente Renkum bestaan er mogelijk risico's ten aanzien van de uitvoering van de wettelijke vve-verplichtingen in deze gemeente. Wij hebben daarom besloten een onderzoek uit te voeren.

Wij hebben deze vragenlijst geverifieerd aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop, in een gesprek met betrokkenen van de gemeente. Vervolgens hebben wij de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Werkwijze

- Analyse van de beantwoorde digitale vragenlijst in relatie tot de bevindingen tijdens eerder onderzoek van het vve-beleid van de gemeente.
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente.
- Intern overleg met het team Kinderopvang over GGD-toezicht in de gemeente.
- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar over het vve-beleid van de gemeente.
- Beoordeling van vve-beleid van de gemeente Renkum.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie.

Wij publiceren jaarlijks ook een oordeel over het toezicht dat door de gemeenten op de kinderopvang en peuterspeelzalen wordt uitgevoerd. Voor meer informatie hierover zie **www.onderwijsinspectie.nl/onderwijs/Kinderopvang**.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek in de gemeente Renkum.

Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van de gemeente op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

Het vve-beleid van de gemeente Renkum voldoet aan de wettelijke eisen. Wel is het een aandachtspunt om voor de resultaten van de doelgroepkinderen die de gemeente wil bereiken de lat hoger te leggen. Ook is er ontwikkeling mogelijk in het versterken van de doorgaande lijn tussen de kinderopvang en de basisscholen.

In de beleidscontext kan de gemeente haar beleid verder ontwikkelen als het gaat om de betrokkenheid van ouders en de interne kwaliteitszorg op de locaties. De evaluatie van het beleid op gemeentelijk niveau kan scherper worden onder andere door daarin de resultaten van de doelgroepkinderen te betrekken.

De gemeente Renkum voldoet aan de vve-condities. Er is toezicht geregeld door de GGD en de subsidieregeling is gebaseerd op de wettelijke kwaliteitseisen aan vve.

Het gemeentelijk onderzoek geeft geen aanleiding locaties in de gemeente Renkum te onderzoeken.

3 RESULTATEN ONDERZOEK

Hieronder staan de waarderingen van de standaarden en een toelichting daarop. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledig onderzoekskader voorschoolse educatie en primair onderwijs. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd.

Gemeentelijk vve-beleid		Onvoldoende	Voldoende	Goed
1.1	Definitie doelgroepkind		•	
1.2	Bereik		•	
1.3	Toeleiding		•	
1.4	Doorgaande lijn		•	
1.5	Resultaten		•	
1.6	Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau		•	

Gemeentelijk beleid

De gemeente gebruikt een eigen definitie van doelgroepkinderen

De gemeente Renkum hanteert op basis van haar visie op vve een eigen definitie van vve-doelgroepkinderen en voldoet daarmee aan de wettelijke eis. Met het oog op een zo groot mogelijke deelname aan vve, is de definitie breder dan de gewichtenregeling. Ze omvat de opleiding van de ouders, het risico op een taalachterstand, inburgeraars en woonwagen/zigeunerkinderen. Het voornemen van de gemeente is een sociaal medische indicatie aan de definitie toe te voegen. Uit de vve-monitor 2017 komt dit punt ook als wens van de voorscholen naar voren. De praktijk is overigens nu al zo dat de gemeente op basis van dit criterium voor enkele kinderen per jaar een vve-aanbod bekostigt.

Er zijn voldoende kindplaatsen in de kinderopvang

De gemeente komt haar wettelijke verplichting te zorgen voor voldoende ve-plaatsen in de kinderopvang na. Alle kinderopvangorganisaties bieden op hun locaties vve aan en voldoen aan de eisen om dat te kunnen doen. De ve-kinderen zijn daardoor verspreid over de negen locaties. Het consultatiebureau geeft elke afgegeven indicatie direct door aan de gemeente met daarbij de grond van de indicatie en de locatie waar de peuter is ingeschreven. Vanaf dat moment bekostigt de gemeente de ve-plaats. Het aantal doelgroepkinderen fluctueert, maar ligt gemiddeld genomen rond 30-35 kinderen. Het aantal

doelgroepkinderen is licht toegenomen na de invoering van de logopedische screening. Nagenoeg alle kinderen bezoeken het consultatiebureau en nagenoeg alle ouders van de kinderen met een vve-indicatie schrijven hun kind in. De gemeente heeft een actueel overzicht van de vve-kinderen en de kinderopvang die ze bezoeken.

De toeleiding kent zowel sterke punten als aandachtspunten

Aan de wettelijke eisen voor de toeleiding van doelgroepkinderen naar het vve-aanbod voldoet de gemeente. Het consultatiebureau is ervoor verantwoordelijk. Bij twijfel over een vve-indicatie kunnen na signalen van het consultatiebureau of de huisarts kinderen tijdelijk geplaatst worden. Er volgt dan onder regie van een gemeentelijke coach een traject van vier weken om met ouders, pedagogisch medewerkers en de inhoudelijk deskundige gemeentelijke consulent te bepalen wat nodig is voor de ontwikkeling van het kind. Het is een sterk punt dat de gemeente Renkum op deze manier maatwerk kan leveren. Vanuit de basisscholen komt echter in een onderzoek, dat recent in opdracht van de gemeente is uitgevoerd, ook een ander geluid rond de toeleiding naar voren. Meerdere scholen hebben in groep 1 en 2 leerlingen in een risicovolle of taalzwakke thuissituatie, waaronder kinderen met een migratieachtergrond, die geen vve-indicatie hebben gekregen of er geen gebruik van hebben gemaakt. Naar aanleiding van dit onderzoek kan de gemeente de toeleiding evalueren en waar nodig aanscherpen.

De overdracht en afstemming tussen kinderopvang en scholen kan beter

De gemeente heeft afspraken gemaakt over de coördinatie tussen de voorschool en de vroegschool en voldoet daarmee aan de wettelijke eisen. De gemeente geeft echter aan dat recente evaluaties (vve monitor 2017, monitor taalniveau 2017) laten zien dat de overdracht van gegevens beter kan. Het overdrachtsformulier staat centraal in de overdracht, maar levert de gebruikers op de basisscholen nog te weinig informatie op om direct passende begeleiding te bieden. Er is behoefte aan meer informatie over de cognitieve ontwikkeling van de kinderen. In september 2017 vergadert de vve-tafel over de verbetering van het overdrachtsformulier. Een ander aandachtspunt voor de gemeente is om de afspraak die gemaakt is over de warme overdracht van vve-peuters ook vast te leggen en te evalueren. Er zijn in de gemeente Renkum geen combinaties van kinderopvang en scholen met vve. Er is nog nauwelijks sprake van inhoudelijke afstemming tussen voor- en vroegscholen. Te denken valt hierbij aan de afstemming van het aanbod, pedagogisch en didactisch handelen en het ouderbeleid. Er liggen kansen voor de gemeente deze onderwerpen te agenderen en te komen tot afspraken met als doel een doorgaande lijn in de ontwikkeling van de vve-kinderen te realiseren.

De gemeente kan meer ambitie tonen in de afspraken over de resultaten van vve

Naar aanleiding van het inspectieonderzoek op 14 oktober 2014 heeft de inspectie met de gemeente afgesproken dat voor 1 juni 2015 met de betrokken partijen afspraken gemaakt zijn over de resultaten van vve en dat deze onderdeel vormen van het convenant. De gemeente is deze afspraak nagekomen. Hoewel de gemeente daarmee aan de wettelijke eis voldoet, is met betrekking tot de resultaten van vve een verdere ontwikkeling wenselijk. De resultaatafspraken laten namelijk te weinig ambitie zien: het gaat om een groei in vaardigheidsscore van doelgroepkinderen tussen de meetmomenten midden groep 1 en eind groep 2. Om de doelen van vve te bereiken en zo veel mogelijk achterstand in te halen, is het nodig dat doelgroepkinderen een versnelde ontwikkeling doormaken in vergelijking met niet doelgroepkinderen. Om dit te realiseren is het nodig de lat hoger te leggen en scherpe doelen te formuleren.

De vve-tafel kan zich verder ontwikkelen

De gemeente Renkum voert de regie bij het ontwikkelen van vve-beleid en de coördinatie van de uitvoering. Hierbij werkt de gemeente samen met de betrokken partners. De vve-tafel, die viermaal per jaar vergadert, is een belangrijk structureel overleg. Voor de houders van de kinderdagverblijven is deelname een subsidievoorwaarde. Uit de recente monitor van het vve-beleid en een onderzoek naar het taalniveau (in opdracht van de gemeente) komt naar voren dat de betrokkenheid van de basisscholen die vve aanbieden daarbij wat achterblijft. In het najaar staat dit op de agenda van de vve-tafel. Hier ligt een kans om de doorgaande lijnen tussen de voor- en de vroegscholen te versterken.

Vve-beleidscontext	Kan beter	Voldoende	Goed
2.1 Integraal vve-programma		•	
2.2 Ouders	•		
2.3 Externe zorg		•	
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•		
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•		

Vve-beleidscontext

De gemeente hecht aan een vrije keuze van vve-programma's en observatiesystemen

De gemeente heeft het gebruik van een erkend vve-programma en een observatiesysteem als subsidievoorwaarden voor voorscholen opgenomen. Het is een politieke keuze de houders vrij te laten in de keuze van het programma en het observatiesysteem. Los van deze keuzevrijheid liggen er voor de gemeente kansen de uitwisseling over en de afstemming tussen kinderopvang en basisscholen, over hun aanbod en de wijze van observeren, te stimuleren. Het doel daarvan is een soepele doorgaande ontwikkeling voor de doelgroepkinderen die niet stagneert bij de overgang tussen kinderopvang en basisschool.

Een analyse van kenmerken van doelgroepouders kan het effect van het ouderbeleid vergroten

De gemeente Renkum is nog niet tevreden over het ouderbeleid. Met name het bereiken van voldoende ouders is lastig, uit de vve-monitor 2017 komt dit ook als aandachtspunt naar voren. De insteek van de gemeente is onder andere de bibliotheek te betrekken. Het programma Boekstart loopt al langer en daarnaast financiert de gemeente, na een pilot vorig jaar, ook dit jaar de VoorleesExpress. Voor het eerste project geldt dat het bereik van de ouders in de verschillende kernen binnen de gemeente sterk verschilt. Voor het tweede project is het nog niet bekend hoeveel doelgroepkinderen hieraan meedoen. De gemeente kan de kans op effectvol beleid vergroten. Ze kan dit doen door een analyse te maken van de kenmerken en behoeften van de verschillende groepen ouders in de verschillende kernen van de gemeente en daar haar beleid op af te stemmen. Daarnaast kan in de evaluatie van de VoorleesExpress specifiek gekeken worden naar de deelname van vve-doelgroepkinderen.

Er is een dekkende zorgstructuur voor jonge kinderen

De gemeentelijke coaches vervullen -als regisseur- een belangrijke rol in het toeleiden van kinderen naar passende zorg. Zij werken daarin samen met gemeentelijke consultants. Een stroomschema, ontwikkeld door de gemeente, geeft overzicht van de stappen die gezet worden wanneer er zorg nodig is. Deze procedure is vanaf augustus 2016 in werking en recent geëvalueerd. Een aandachtspunt in het eerste jaar was de duidelijkheid over vaste aanspreekpunten. Doordat het team na wisselingen weer op sterkte is, verwacht te gemeente dat de werkwijze nu soepel functioneert.

De gemeente kan meer sturen op de interne kwaliteitszorg op de locaties

De gemeente heeft niet met de kinderopvang (en de scholen) afgesproken hoe ze hun eigen kwaliteit evalueren en verbeteren en hoe ze hierover aan de

gemeente rapporteren. De gemeente kan dit doen door concreet te maken over welke onderdelen van vve de organisaties zich aan de gemeente moeten verantwoorden. Indirect kan de gemeente hiermee haar sturing op kwaliteit vergroten.

De gemeente kan de resultaten van haar vve-beleid scherper evalueren

In de tweejaarlijkse vve-monitor rapporteert de gemeente over de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen. Na de monitor in 2015 heeft in 2017 opnieuw een onderzoek door een onafhankelijk extern bureau plaatsgevonden. Daarnaast heeft de gemeente een aanvullend onderzoek laten uitvoeren naar het taalniveau bij de start van de basisschool. Daaruit komt naar voren dat de basisscholen verschillende werkwijzen hanteren om de taalontwikkeling en het taalniveau van de leerlingen vast te stellen. Op basis van de huidige resultaatafspraken en de werkwijze rond de overdracht en het volgen van de ontwikkeling van kinderen, heeft de gemeente geen nauwkeurig inzicht in de mate waarin de vve-doelgroepleerlingen hun achterstand inhalen. Het is daarom een aandachtspunt voor de gemeente de evaluatie van haar beleid op deze onderdelen aan te scherpen.

Vve-condities		Kan beter	Voldoende	Goed
Vve-condities		Onvoldoende	Voldoende	Goed
3.1	De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt		•	
3.2	Er is een gemeentelijk subsidiekader	•		

Vve-condities

De gemeente voldoet aan de vve-condities

De gemeente heeft geregeld dat de GGD de voorscholen jaarlijks controleert, waarbij ook de voorschoolse educatie beoordeeld wordt.

De subsidieregels kunnen benut worden om te sturen op kwaliteit

De regels voor de subsidie van peuteropvang en vve zijn ontleend aan wettelijke kwaliteitseisen. De gemeente kan sturen op het vergroten van de kwaliteit van vve door aanvullende subsidievoorwaarden te formuleren, bijvoorbeeld als het gaat om de doorgaande lijn of het bevorderen van ouderbetrokkenheid.

4 REACTIE VAN DE GEMEENTE

Dit rapport beschrijft de oordelen en waarderingen van de inspectie over het gemeentelijke beleid ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Renkum. Wij hebben de gemeente gevraagd de ontwikkelrichting van het vve-beleid aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder geeft de gemeente haar reactie:

De gemeente Renkum kan zich vinden in het rapport en de aandachtspunten die de Inspectie noemt in de hoofdconclusie, te weten:

- De resultaten van de doelgroepkinderen die de gemeente wil bereiken duidelijk te formuleren en de evaluatie aan te scherpen.
- De doorgaande lijn tussen de kinderopvang en de basisscholen te versterken.
- De betrokkenheid van de ouders te vergroten.
- Het vergroten van de interne kwaliteitszorg op de locaties.

De Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang helpt ons als gemeente hogere eisen aan de kwaliteit van kinderopvang te stellen.

De aanbevelingen van deze rapportage en de monitoren (x en y), die de gemeente zelf heeft laten uitvoeren, zullen in een plenaire sessie met alle partners besproken worden. Op basis van een gezamenlijke actielijst waarbij de genoemde aanbevelingen input zijn, willen we een verbeter slag maken. Hierbij worden ook de landelijke ontwikkelingen, wetswijzigingen en aanverwante zaken betrokken. De acties worden in een cyclus van een jaar, uitgevoerd, gemonitord en geëvalueerd.

Eenmaal per 2 jaar vragen we een externe organisatie om de uitvoering van de Voor- en Vroegschoolse educatie te evalueren. De aanbevelingen worden meegenomen voor de uitvoering in de jaarlijkse actielijst.

Eenmaal per vier jaar wordt het beleidsplan tegen het licht gehouden en aangepast op basis van de ontwikkelingen.